

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

28 Публічне управління та адміністрування
281 Публічне управління та адміністрування
другий (магістерський)
Публічне адміністрування

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри
державного управління,
публічного адміністрування
та економічної політики

Наталія ГАВКАЛОВА

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики.

Протокол № 2 від 01.09.2022 р.

Розробник:

Грузд М. В., к.е.н., доцент

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Соціальний розвиток" є вибірковою навчальною дисципліною, яка вивчається згідно з навчальним планом забезпечення другого рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійної програми «Публічне адміністрування».

Суспільне усвідомлення цінності людського життя, важливості повноцінного та гармонійного розвитку кожної особистості, її фізичних, моральних і духовних здібностей, а також необхідності створення умов для самореалізації людського потенціалу вимагають від науки і органів виконавчої влади об'єктивного та своєчасного визначення основних стратегічних напрямів та пріоритетів соціального розвитку України. Соціальні пріоритети повинні бути в усіх ланках сучасних трансформаційних перетворень, у тому числі в інноваційно-інвестиційних процесах, структурних та інституційних зрушеннях, сучасній політиці регіонального розвитку.

Внаслідок засвоєння навчального матеріалу здобувач отримує знання, уміння та навички проведення аналізу, раціонального і критичного оцінювання системи соціально-класових відносин при ефективному застосовуванні інструментів регулювання соціальної взаємодії та здійсненні соціального моніторингу з метою діагностики соціального розвитку для формування передумов демографічного розвитку та усвідомлення особливостей соціального розвитку країни й означення пріоритетів розвитку суспільства за допомогою інструментів державного регулювання при дотриманні соціальної справедливості.

Мета навчальної дисципліни: сформувати у студентів освітнього ступеня «магістр» публічного управління та адміністрування систему знань та професійні компетентності щодо засад управління соціальним розвитком на рівні регіону та держави, наявного стану соціальної політики та соціального захисту населення; сучасних тенденцій та пріоритетів соціального розвитку, напрямів соціальної та гуманітарної політики України з урахуванням зарубіжного досвіду у сфері соціальних процесів для здійснення аналізу соціальних проблем та розробки пропозиції щодо їх розв'язання.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання:**

сформувати здатність усвідомлювати особливості соціального розвитку країни та означати пріоритети розвитку суспільства за допомогою інструментів державного регулювання при дотриманні соціальної справедливості;

навчити аналізувати, раціонально і критично оцінювати систему соціально-класових відносин, ефективно застосовувати інструменти регулювання соціальної взаємодії;

сформувати здатність визначати фактори, що впливають на людський розвиток та аналізувати основні соціальні показники;

навчити планувати, формувати, здійснювати оцінку ефективності заходів державної політики соціального розвитку з метою підвищення рівня та якості життя населення;

навчити використовувати переваги національної свідомості і підбирати конкретні засоби та інструменти для належної реалізації гуманітарної політики;

сформувати здатність визначати оптимальні способи та напрямки організаційного розвитку соціальних структур за рахунок створення належного ринкового законодавства;

здійснювати соціальну діагностику за допомогою використання соціально-економічних показників соціального розвитку та проводити аналіз процесів розширення населення за рівнем доходів;

здійснювати соціальний моніторинг з метою діагностики соціального розвитку та формування передумов демографічного розвитку.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення законів та закономірностей функціонування організаційно-управлінського механізму соціального розвитку суспільства.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1М
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	екзамен

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Теорія управління	Державне регулювання економіки та економічна політика
Менеджмент публічних установ і організацій	Територіальне управління
Система публічного адміністрування	Публічні фінанси
Електронне врядування	
Адміністративний менеджмент	
Стратегічний менеджмент	
Інноваційний менеджмент в публічній сфері	
Регіональний менеджмент	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціальне програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування
Здатність розроблення та управління проектами	
Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	
Здатність організувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування	
Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, регіональному, місцевому та організаційному рівнях	
Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Уміти розробляти національні і регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи
Здатність розроблення та управління проектами	
Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні	
Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	
Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, регіональному, місцевому та організаційному рівнях	
Здатність розробляти стратегічні документи розвитку систем загальнодержавному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях	Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та
Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо	
Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології	

Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти	комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм
Здатність генерувати нові ідеї (креативність)	Розробляти обґрунтовані
Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування	управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи соціального розвитку

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни

1.1. Предмет дисципліни й основні поняття

Підходи до визначення понять "соціальний розвиток" та "соціальна політика". Визначення предмета "Соціального розвитку". Складові соціального розвитку. Визначення поняття "сталий розвиток".

1.2. Завдання та методологія дисципліни "Соціальний розвиток"

Основні завдання дисципліни "Соціальний розвиток". Зв'язок соціального розвитку з економічними дисциплінами та іншими науками. Поняття "якість життя". Соціальна справедливість і ефективність. Інструменти державного регулювання соціальним розвитком. Методи державного регулювання соціального розвитку. Характеристика основних методів, що використовуються при аналізі соціального розвитку.

1.3. Критерії соціального розвитку.

Рівень людського потенціалу суспільства. Піднесення і збіднення потреб. Соціальна справедливість як загальнолюдська соціальна регулятивна цінність. Соціальний розвиток суспільства як прогресивна тенденція. Стратегічні напрями соціального розвитку суспільства.

1.4. Соціальна політика як необхідна складова соціального розвитку

Сутність та основні ознаки соціальної держави. Роль соціальної політики у становленні соціальної держави. Умови реалізації соціальної політики. Основні напрями та пріоритети соціальної політики. Принципи реалізації соціальної політики. Рівень сучасного розвитку соціального комплексу країни.

1.5. Суб'єкти, механізми і інструменти соціальної політики

Людина як суб'єкт соціальної політики. Держава та політичні партії в системі суб'єктів соціальної політики. Громадські організації як суб'єкти соціальної політики. Механізми та інструменти соціальної політики. Моделі соціальної політики.

Тема 2. Модернізація системи соціальних відносин

2.1. Основні рівні дослідження соціальних відносин

Соціальна взаємодія та її види. Типи поведінки. Різноманітні види соціальних відносин.

2.2. Соціальна політика в сфері розвитку соціальних відносин

Соціальна політика в сфері розвитку соціально-класових відносин. Соціально-трудова відносина як об'єкт соціальної політики. Особливості соціальної політики щодо розвитку демографічних відносин. Види й функції соціальних інститутів.

2.3. Соціоекономічний розподіл і соціальна нерівність

Суспільний розподіл праці і соціальна структура. Сутність соціальної нерівності. Основні фактори, які впливають на соціальну нерівність. Погляди деяких науковців на соціальну нерівність. Проблеми соціальної політики в Україні.

Тема 3. Теоретико-методологічні підходи до аналізу соціального розвитку

3.1. Соціальні показники

Основні соціальні показники: ВВП на душу населення, прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата. Номінальна та реальна заробітна плата. Безробіття в Україні.

3.2. Аналіз соціальної структури сучасного українського суспільства

Процес історичного розвитку соціальної структури. Теорії та концепції. Елементи соціальної структури. Структурні компоненти соціальної структури.

3.3. Аналіз індексу людського розвитку регіонів України на основі використання вітчизняних та світових методик

Сутність людського розвитку. Основні показники для вираховування індексу людського розвитку. Методики розрахунку індексу людського розвитку. Показники, які характеризує індекс людського розвитку.

Тема 4. Державна політика соціального розвитку

4.1. Державна політика в сфері соціального захисту

Соціальний захист та соціальне забезпечення. Державні соціальні стандарти та нормативи. Соціальне страхування як механізм реалізації соціальної політики держави. Соціальна допомога та соціальні послуги. Пенсійне забезпечення в умовах реформування вітчизняної пенсійної системи.

4.2. Державна політика у сфері культури

Культурна політика держави як чинник трансформації суспільних відносин. Нормативно-правові засади функціонування сфери культури в Україні. Інституційне структурування і фінансова основа реалізації державної культурної політики в Україні.

4.3. Державна політика у сфері охорони здоров'я

Стан сфери охорони здоров'я в Україні. Ресурсне забезпечення системи охорони здоров'я в Україні. Історичний досвід та сучасний стан реформування системи охорони здоров'я в Україні.

Тема 5. Проблемні питання формування єдиного гуманітарного простору в Україні

5.1. Гуманітарний розвиток та гуманітарна політика

Сутність гуманітарного розвитку. Пріоритети і перспективи гуманітарної політики країни. Гуманітарний аудит та розробка і реалізації державних програм у гуманітарній сфері.

5.2. Формування національної свідомості

Феномен української ідентичності. Поняття міжетнічної взаємодії. Спільне минуле - спільне майбутнє. Духовна єдність поліконфесійної країни. Вплив засобів масової інформації на формування національної свідомості.

5.3. Моделі міжетнічної взаємодії в українському суспільстві

Теоретико-методологічні підходи до дослідження міжетнічної взаємодії. Міжетнічна взаємодія на прикладі поліетнічного міста. Моделі міжетнічної взаємодії в поліетнічному місті.

Тема 6. Організаційний розвиток соціальних структур

6.1. Рівні і види соціальних структур

Поняття соціальної структури. Рівні соціальної структури. Основні види та елементи соціальної структури. Соціальні групи. Проблеми, пов'язані з вивченням соціальної структури.

6.2. Інституційні перетворення та організаційний розвиток соціальних структур. Правові інститути та створення ринкового законодавства. Трансформація відносин власності (роздержавлення і приватизація), пошук ефективного власника. Система державного управління (адміністративна реформа). Інститут соціального партнерства і соціальний контроль за господарською та фінансовою діяльністю.

Змістовий модуль 2. Діагностика соціального розвитку

Тема 7. Теоретичні засади діагностики соціального розвитку

7.1. Соціальна діагностика як необхідний елемент механізму оцінювання публічного управління у сфері соціальної політики

Поняття соціальної діагностики. Критерії соціальної діагностики. Соціальні показники розвитку. Структура процесу діагностики. Механізм публічного управління у сфері соціальної політики на рівні регіону та держави. Засоби соціально-орієнтованого управління. Демографічний розвиток. Характеристика матеріального добробуту населення. Показники соціального неблагополуччя.

7.2. Функції діагностики соціального розвитку в системі механізму публічного управління

Зміст поняття "механізм державного управління". Механізм формування і реалізації публічного управління. Функції діагностики соціального розвитку.

7.3. Міжнародні показники соціального розвитку та їх застосування для соціальної діагностики

Соціально-економічні показники соціального розвитку. Індекс людського розвитку. Індекс гуманітарного розвитку. Індекс людської бідності. Індекс неблагополуччя. Інтегральний показник соціально-економічної захищеності населення. Індекс добробуту. Аналіз процесів розширення населення за рівнем доходів.

Тема 8. Застосування методів діагностики регіонального соціального розвитку в системі публічного управління

8.1. Соціальний моніторинг як вид соціальної діагностики

Інформаційна база для оцінювання соціального розвитку. Соціальний моніторинг. Соціальна експертиза. Демографічний розвиток.

8.2. Методика діагностики регіонального соціального розвитку

Показники соціального розвитку. Показники фінансування соціальних галузей. Середня очікувана тривалість життя. Матеріальний добробут населення. Умови належного рівня освіти. Інтегральний індекс соціального розвитку.

Перелік практичних (семінарських) занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування таких способів подання (представлення)

інформації студентів в ході його пізнавальної діяльності, реалізований через дії, які пов'язують викладача й студента, а саме:

Пояснювально-ілюстративний метод, або інформаційно-рецептивний.

Проблемне викладення навчального матеріалу.

Репродуктивний метод (репродукція – відтворення).

Логічні методи навчання.

Частково-пошуковий, або евристичний метод.

Аналітичний метод.

Навчальна дискусія.

Серед продуктивних методів навчання, спрямованих на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, таких як проблемні лекції (теми 1 – 8); презентації (теми 1 – 8); робота в малих групах (теми 1 – 3, 5 – 8); «мозковий штурм» (теми 1 – 8); кейс-стаді (теми 3, 5, 7, 8); дебати (теми 5 – 8); аналіз нормативних документів (теми 1 – 8), ділові та рольові ігри (теми 4, 7, 8), науково-практичні конференції (тема 8), метод «open space» (теми 5), модерація (теми 2 – 5, 7, 8), метод «комісій» (теми 3, 5), метод сценаріїв майбутнього (теми 4, 5, 7, 8) тощо.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання з дисципліни "Соціальний розвиток" здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати допуск до екзамену – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Поточний контроль включає оцінювання студентів під час:

практичних (семінарських) занять – активна робота на парі (3 балів за кожне заняття) за умови виконання студентом всіх практичних завдань згідно робочого плану (технологічної карти) з навчальної дисципліни "Соціальний розвиток" та участі в обговоренні проблемних та дискусійних питань за темою практичного (семінарського) заняття. Загальна кількість балів – 24.

Формами поточного оцінювання та методами демонстрування результатів навчання студентів в рамках самостійної роботи є:

Перевірка виконаних домашніх завдань щодо використання в дослідженнях різних методів для оцінювання публічного врядування на місцевому та регіональному рівнях в контексті реалізації політики європейської інтеграції. Кожне домашнє завдання оцінюється у 3 балів за умови правильного виконання та наявності висновків. Підготовка есе – 3 балів, максимальна кількість балів за есе – 6 балів. Кількість домашніх завдань – 2, максимальна кількість балів за усі домашні завдання становить 6. Експрес контрольна робота – 4 бали.

Есе, що оцінює здатність студента обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки щодо проблем визначення впливу соціальних інститутів на розвиток суспільства; вміння проводити аналіз видів державних програм в гуманітарній сфері. Максимальна кількість балів – 6. Есе оцінюється після обговорення його студентами та викладачем.

Презентації та виступи на заняттях (2 бали за кожну презентацію), що дозволяють оцінити рівень засвоєння теоретичних основ соціального розвитку держави та дієвих інструментів в сфері соціальної політики; ознайомлення з нормативно-правовими та законодавчими актами України, а також із сучасною літературою вітчизняного і зарубіжного

досвіду у сфері соціального розвитку; вміння поєднувати теорію з практикою при розв'язанні практичних завдань. Кількість презентацій – 5, максимальна кількість балів за всі презентації становить 10.

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни "Соціальний розвиток" в межах поточного контролю включає таку форму як колоквиум. Протягом семестру студенти пишуть два колоквиуми. Максимальна оцінка за кожен колоквиум – 5 балів. Максимальна кількість балів за обидва колоквиуми – 10 балів. Перший колоквиум включає теми 1 – 6, а другий колоквиум – теми 7 – 8. Структура колоквиуму: 10 тестових завдань (максимальна оцінка за кожне тестове завдання – 0,2 балів) та два ситуативних завдання.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Екзаменаційний білет складається з 10 тестових завдань та трьох ситуаційних завдань: стереотипного, діагностичного та евристичного завдання, які перевіряють рівень оволодіння магістрами професійними компетентностями з аналізу рівня та якості життя населення, аналізу демографічної ситуації та матеріального добробуту населення, аналізу індексу людського розвитку регіонів України, аналізу мінімального споживчого бюджету, аналізу умов проживання населення, стану та охорони здоров'я і соціальної безпеки людини, аналізу зайнятості міського населення та ринку праці.

Стереотипне завдання розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями зі здійснення комплексного аналізу зайнятості міського населення та ринку праці, умов життя населення регіону за компонентами, здатність визначати зміни індексу зростання (падіння) реальних доходів на душу населення, мінімального споживчого бюджету.

Діагностичне завдання розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з аналізу структури та динаміки міждержавної міграції населення за регіонами, обсягів ВРП на душу населення та валового регіонального продукту у фактичних цінах за роками, наявного доходу населення регіонів України.

Евристичне завдання розкриває рівень оволодіння студентами професійними компетентностями з проведення порівняльного аналізу індексу розвитку людського потенціалу та індексу зубожіння, індексу рівня життя, індексу тривалості життя та індексу досягнутого рівня освіти

Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо. Підсумкова оцінка за екзамен складається з суми балів за виконання всіх завдань та округлюється до цілого числа за правилами математики.

Для оцінки письмової екзаменаційної роботи використовуються такі критерії:

тестові завдання – 10 тестів – кожна вірна відповідь оцінюється у 2 бали; стереотипне завдання – максимальна оцінка за вирішене завдання складає 4 бали; діагностичне завдання – максимальна оцінка за вирішене завдання складає 8 балів; евристичне завдання – максимальна оцінка за вирішення якого складає 8 балів. Підсумкова оцінка за екзаменаційну роботу складається з суми балів за вирішення всіх завдань.

Тестові завдання та стереотипне завдання оцінюють базові компетентності, якими повинні оволодіти здобувачі. Максимальні бали за виконані завдання можуть бути отримані при глибокому засвоєнні програмного матеріалу, засвоєнні рекомендованої літератури; чіткому володінню понятійним соціального розвитку, методами використання базових інструментів соціального прогнозування і вмінні використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язанні ситуацій. Відповідь на стереотипне питання має бути вірною та повною, оформлення відповіді – акуратним, логічним і послідовним.

Евристичне та діагностичне завдання виконані як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом, висновки до завдань аргументовані та обґрунтовані, викладені у логічній послідовності на дуже високому рівні і на їх основі запропоновані рекомендації і заходи.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Здобувача освіти слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи соціального розвитку				
Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Предмет дисципліни й основні поняття. 2. Завдання та методологія дисципліни «Соціальний розвиток». Критерії соціального розвитку. 4. Соціальна політика як необхідна складова соціального розвитку. 5. Суб'єкти, механізми і інструменти соціальної політики	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне завдання «Аналіз міжнародних соціальних показників європейських країн»	Активна участь на занятті	3
	Семінарське заняття	Семінарське заняття: «Теоретичні засади соціального розвитку»	Активна участь у семінарському занятті	
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентації за темою: «Макроекономічна збалансованість у суспільстві»	Презентація за темою заняття	2	
<i>Аудиторна робота</i>				

	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Основні рівні дослідження соціальних відносин. 2. Соціальна політика в сфері розвитку соціальних відносин. 3. Соціоекономічний розподіл і соціальна нерівність	Робота на лекції	
Тема 2. Модернізація системи соціальних відносин	Семінарське заняття	Семінарське заняття: «Основні суб'єкти, механізми та інструменти соціальної політики» Семінарське заняття за темою: «Суспільний розподіл праці та соціальна нерівність»	Активна участь у семінарському занятті	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентації за темою: «Міжнародні параметри соціального розвитку», «Шляхи реформування ринку праці»	Презентація за темою заняття.	2
Тема 3. Теоретико-методологічні підходи до аналізу соціального розвитку	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Соціальні показники. 2. Аналіз соціальної структури сучасного українського суспільства. 3. Аналіз індексу людського розвитку регіонів України на основі використання вітчизняних та світових методик	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне завдання «Аналіз демографічної ситуації в Україні». Практичне завдання «Аналіз міграційних потоків»	Активна участь у занятті.	3
			Експрес-контрольна робота	4
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентації за темою: «Роль неурядових громадських організацій у розвитку системи соціального захисту». Підготовка до контрольної роботи	Презентація за темою заняття.	2	
Тема 4. Державна політика соціального розвитку	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Державна політика в сфері соціального захисту. 2. Державна політика у сфері культури. 3. Державна політика у сфері охорони здоров'я	Робота на лекції	
Практичне заняття	Практичне заняття за темою: «Розрахунок показників ринку праці»	Активна участь у занятті	3	

	Практичне заняття	Практичне заняття за темою: «Розрахунок показників збалансованості робочих місць і робочої сили»	Активна участь у занятті	
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентації за темою: «Процес історичного розвитку соціальних структур» Виконання есе за темою «Вплив соціальних інститутів на розвиток суспільства»	Презентація за темою заняття. Перевірка есе	2 3
Тема 5. Проблемні питання формування єдиного гуманітарного простору в Україні	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Гуманітарний розвиток та гуманітарна політика. 2. Формування національної свідомості. 3. Моделі міжетнічної взаємодії в українському суспільстві	Робота на лекції	
	Практичне заняття	«Open space» «Національні пріоритети гуманітарного розвитку України»	Активна участь на занятті	
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою: «Оцінювання структури грошових доходів і витрат населення»	Активна участь у занятті	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка есе: «Види державних програм у гуманітарній сфері»	Перевірка есе	3
Тема 6. Організаційний розвиток соціальних структур	Аудиторна робота			
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Рівні і види соціальних структур. 2. Інституційні перетворення та організаційний розвиток соціальних структур	Робота на лекції	
	Практичне заняття	Практичне завдання за темою: «Розрахунок показників людського потенціалу» Колоквіум за змістовим модулем 1	Активна участь у занятті. Колоквіум	3 5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань. Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	3
Змістовий модуль 2. Діагностика соціального розвитку				

<i>Аудиторна робота</i>					
Тема 7. Теоретичні засади діагностики соціального розвитку	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Соціальна діагностика як необхідний елемент механізму оцінювання публічного управління у сфері соціальної політики. 2. Функції діагностики соціального розвитку в системі механізму публічного управління. 3.ю Міжнародні показники соціального розвитку та їх застосування для соціальної діагностики	Робота на лекції		
	Практичне заняття	Практичне завдання за темою: «Аналіз мінімального споживчого бюджету»	Активна участь у занятті	3	
	<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань	Перевірка домашніх завдань	3	
Тема 8. Застосування методів діагностики регіонального соціального розвитку в системі публічного управління	<i>Аудиторна робота</i>				
	Лекція	Лекція за питаннями: 1. Соціальний моніторинг як вид соціальної діагностики. 2. Методика діагностики регіонального соціального розвитку	Робота на лекції		
	Практичне заняття	Практичне завдання «Аналіз умов проживання населення». Практичне завдання «Аналіз соціальної безпеки людини» Колоквіум за змістовим модулем 2	Активна участь у занятті Колоквіум	3 5	
	<i>Самостійна робота</i>				
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка презентації за темою: «Заходи підвищення рівня та якості життя населення регіону» Підготовка до колоквіуму	Презентація за темою заняття	2	
Екзамен				40	

Рекомендована література

Основна

1. Гуманітарна політика в Україні (Біла книга) : виклики та перспективи. / Аналітична доповідь. За заг. Ред. Ю. Б. Каплан, Ю. А. Тищенко. – Київ : НІСД, 2020. – 126 с.
2. Державна політика гуманітарної безпеки у контексті становлення громадянського суспільства в Україні : навч. посіб. / І. О. Парубчак, Н. Б. Радух, Г. Н. Гринишин та ін. – Київ : Видавництво «Олді+», 2022. – 280 с.
3. Історія та теорія соціальної політики України : навч. посіб. / А. О. Ярошенко, Т. В. Семигіна, Н. В. Сухицька. За ред. А. С. Ярошенко. – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. – 289 с.

4. Купенко О. В. Соціальна робота : від теорії до практики : навч. посіб. / О. В. Купенко. – Суми: СумДУ, 2020. – 192 с.
5. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Клишанська, В. Є. Савка, Н. М. Хома [та ін.]; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. – Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. – 318 с.

Додаткова

6. Градівський В. М. Впровадження механізмів публічного управління розвитком гуманітарної сфери в Україні : регіональний аспект / В. М. Градівський // Державне управління : удосконалення та розвиток. 2022. № 8, С. 38 – 47.
7. Грузд М. В. Комплексне оцінювання та аналіз соціально-економічного становища об'єднаних територіальних громад / М. В. Грузд // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Економіка". – 2020. – № 17 (45). – С. 40–52.
8. Грузд М. В. Участь інститутів громадянського суспільства у становленні держави соціального добробуту / М. В. Грузд // Право та державне управління. – 2019. – № 2(35) – Том. 1. – С. 174–180.
9. Gruzd. M. Social development of united territorial communities assessment / M. Gruzd// Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні наукові погляди на економічний розвиток країни: теорії та пропозиції», м. Одеса, 8 травня 2021 р. – Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2021. – С. 57 – 60.
10. Ключові виклики для розвитку громадянського суспільства, 2020. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні у 2020 році : матеріали щоріч. доп. / [Корнієвський О., Сидоренко Д., Пеліванова Н. та ін.]; за заг. ред. Ю. Тищенко, Ю. Каплан. – Київ : НІСД, 2021. – 116 с.
11. Лазарева О. В. Соціально-економічний розвиток сільських територій : навч. посіб. / О. В. Лазарева. – Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 128 с.
12. Сергієнко Л. В. Гуманітарна політика України : ідентифікація складових, об'єктів, суб'єктів та пріоритетів / Л. В. Сергієнко // Вісник ЖДТУ. 2019. № 2 (88), С. 162 – 173.
13. Сушко А. І. Гуманітарна політика держави : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / А. І. Сушко, Е. В. Мамонтова, Т. М. Краснопольська; НУ «ОЮА»; каф. політ. теор. – Одеса : НУ «ОЮА», 2022. – 48 с.
14. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Старонянської І.З. Львів : ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України, 2020. 531 с.
15. Українське суспільство : моніторинг соціальних змін / кол. авторів // Інститут соціології НАНУ, 2020 р., Випуск 7 (21). – 547 с.
16. Чанишева Г. Соціальна політика : поняття, цілі та правове забезпечення / Г. Чанишева // Підприємство, господарство і право. 2020. № 11, С. 80 – 85.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

17. Децентралізація підвищить конкурентоспроможність регіонів / Офіційний веб-сайт Фонду ефективного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ua.debaty.org/cms/decentralizatia_main.
18. Ключові виклики для розвитку громадянського суспільства, 2020. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні у 2020 році : матеріали щоріч. доп. / [Корнієвський О., Сидоренко Д., Пеліванова Н., та ін.]; за заг. ред. Ю. Тищенко, Ю. Каплан. Київ : НІСД, 2021. 116 с.
19. ЛігаБізнесІнформ. – Режим доступу : <http://www.liga.net>
20. Нормативні акти України. – Режим доступу : <http://www.nau.kiev.ua>
21. Офіційний портал Децентралізація. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua>

22. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. Режим доступу : <http://www.msp.gov.ua>
24. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021 - 2026 роки : Указ Президента України №487/2021 від 27 вересня 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.rada.gov.ua>
25. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Курс "Соціальний розвиток". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/176040/>